



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXVII. Scienti & consentienti non fit injuria, nec dolus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

causam, territorium se non extendente, ab eo acta non subsistere, seu valore & viribus destitui, est necesse.

3. Sed etiam hæc Regula minus quam primò intuitu apparet, expedita est; contra eam enim facit Primò; quòd Episcopus extra diocesim suam validè conferat beneficia, ab eaque & Sede sua expulsus jurisdictionem suam in civitate Episcopi vicini exercere liberè possit, *Clement. Unic. de Foro compet.* Secundò; quòd valeat citatio non subditi in territorio existentis; ut venire teneatur, *l. Si quis s. ff. de Judiciis* & subditi existentis extra territorium; ut, si citatus contumaciter absit, excommunicationis sententia in eum valeat proferrì, *c. Tue 2. Ut litem contest.* & *c. Ex tua 11. de Cleric non resid.* Tertio, excommunicatio injusta, licet extra iudicis officium lata sit, timenda est, *can. Quibus Episcopi. 11. q. 3.* luculentò argumentò, eam Jure subsistere.

4. Verùm ista, sicut consentanea veritati, sic Regulæ non contraria sunt; quia imprimis Episcopus conferendo beneficia & alia, quæ voluntariæ jurisdictionis sunt, in subditos extra territorium existentes exercendo, eos verbali citatione vocando in jus & contumaciter absentes excommunicando non egreditur limites sibi concessæ potestatis; cum ista ad proprium territorium non restringatur, nisi quoad actus, quibus alienæ jurisdictioni præjudicatur: quòd non contingit per actus relatos; quòd collatio beneficii & alii voluntariæ jurisdictionis actus, uti & mandata citationis insinuatio sine ullo strepitu & figura judiciali verbis aut literis peragantur; & excommunicationis sententia lata in subditum extra territorium existentem invisibiliter animam liget, Panormit. *in c. fm. de Foro compet.* Vide ad hanc Rubric. dicta n. 31.

Deinde; quia hoc ipsò; quòd Epi-

scopus à Sede & diocesi sua expulsus propter necessitatem & utilitatem publicam subditis suis in aliena diocesi jus dicere, etiam contentiosa jurisdictionis actuum exercitio permittatur, officii seu potestatis suæ limites non egreditur; quia eò casu alienæ diocesis vicinia ex Juris dispositione territorium ipsi cum alieno Episcopo commune est. Præterea non subditi & exempti à iudice non suo citati comparere eò solum casu teneantur, quòd, eum iudicem esse incompetentem, notorium non est: & ad eum duntaxat finem; ut, an suæ jurisdictioni subditi sint, cognoscat, per tradita *Lib. 2. tit. 2. an. 16.*

Demum excommunicatio à non habente potestatem, vel in non subditum vel iudicariò ordine non servato, vel contra apertum Jus, v.g. post legitimè interpositam appellationem, vel ex causa notoriè injusta lata, hoc ipso; quòd Jure invalida sit, timèda non est; ut proinde *can. cit.* dispositio de ea solum excommunicationis sententia procedat, cujus nullitas vel injustitia notoria non est; hæc enim utique timenda est, donec de ejus nullitate legitimè constet; propter magnitudinem periculi ex ea, si iusta declaretur, imminens.

REGULA XXVII.

Scienti & Consentienti non fit injuria, nec dolus.

SUMMARIUM.

1. *Consentire est, jure suo efficaciter credere.*
2. *Sensus & ratio Regule.*
3. *Qua instantiù, communiter objici solent.*
4. *Et Juris textibus declaratur.*

Confen-

1. **C**onsentire hoc loco intelligitur is, qui jure suo quoad aliquem actum cedit, non qualicumque, sed efficaci sive tali voluntate, cui neque à Jure, neque ab homine vis & valor est ademptus; neque enim hominum voluntas semper ita expedita est; ut v.g. jure suo se abdicare semper efficaciter possint; cum pupillus, minor, filiusfamilias & similes certis casibus jure suo cedere, licet maximè velint, non valeant ita; ut alter ad id non lædendum: & si læserit, reparandum non maneat obligatus, Jure intuitu privatæ illorum & publicæ etiam utilitatis consensui & cessione resistente, Haunold. *Tom. 1. de J. & J. tract. 2. n. 116.* Unde

2. **F**amosæ istius multoque usu tritæ Regule sensus est, *Is, qui aliquid probè intelligit, nullaque vi aut metu coactus, libera & juris sui efficaciter abdicativâ voluntate consentit, nec injuriam patitur, nec dolò circumvenitur.* Quò sensu etiam exaudienda est Regula Juris Civilis, *Nemo videtur fraudare eos, qui sciunt & consentiunt*, quæ est 145. in *Pandectis*: eamque ita acceptam Naturæ lumine notam, cum Philosopho 5. *Ethic. cap. 9. affert*, S. Doctor Angelicus 2. 2. q. 5. art. 3. Ratio manifesta est; quia injuria non est, ubi non resistit jus personæ, cui dicitur inferri. At, quando quis liberæ voluntatis consensu jure suo efficaciter cessit, ejus jus non resistit: sed pro actu, pro quo ille cessit, sublatum est vel suspensum; ut proinde eò actu injuriam non patitur, nec dolò circumveniat.

3. **A**tque hoc modò intellectâ Regulâ vim omnem amittunt instantiæ SS. Martyrum, pro Christo pati morique desiderantium: mariti, in uxoris adulterium consentientis: mutuatarii, usuras fceneratori promittentis ac solventis: quos sibi illatâ morte, uxoris adulterio, usurarum

exactione & receptione injuriam pati, crebriori DD. calculò est receptum: idèmq. est de uxore & moniale, à marito vel Monasterio non redeundi animò propria temeritate recedentibus; nam etiam hæc, si reversæ non recipiantur, injuriam patiuntur; cum tanquam spoliatæ ante omnia restituendæ sint, *Glossa in c. Literas 13. V. Diversis, de Restitut. Spoliat. & ibi Panormit. n. 9.* Facilis certè ad has instantias omnes responso earumque cum Regula proposita conciliatio est; quia SS. Martyres, pro Fide in Christum pati ac mori desiderandò, ullò jure suo se non abdicarunt, *Sylvester V. Consensu n. 2. Lessius Lib. 2. de J. & J. cap. 7. n. 14.* & ei, quod in vitam & membra est, renuntiare, cum domini non fuerint, non potuerunt: mutuatarius autem non sponte, sed fceneratoris mutuum sine usuris dare nolentis, avaritiâ, suâque necessitate coactus usuras solvit, *Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 304. n. 11.* Clerici quoque in sui percussione, mariti in uxoris adulterium consentientis: monialis Monasterio suo renuntiantis voluntates Jure sunt irritatæ, *arg. c. Significasti 4. de Divortio.*

4. **N**on magis, quàm deductâ instantiæ, obstat; quòd mulieri, quæ sciens & consentiens damnosam hæreditatem adiit, in integrum restitutionis auxiliò succurratur, *l. Mulieri 21. §. 5. ff. Quod metus caus. gest.* & casu, quò servus ab alio inductus, ut furtum domino faciat, id facit sciente & consentiente domino, iste nihilominus agere valeat adversus suam rem, *l. Si quis servo 20. C. de Servo corrupt.* Non, inquam, etiam hæc obstant. Prius; quia *l. cit.* mulier hæreditatem addiit metu, quò coacta, licet in aditionem consenserit; quòd coacta voluntas revera sit voluntas, ex æquitate tamen ei succurritur; quòd habuerit jus, ne aditio metu extorqueretur, istiusque juris violatione passâ

passa injuriam dignaque sit, quæ extraordinariò illò remediò adjuvetur. Posterior, cum; quia, ne servus corrumpetur, dominus habuit jus, eoque se non abdicavit: tum verò; quia *l. Si quis cit. in rei suæ ablationem dominus non consentit simpliciter; ut ablata possent retineri: sed præcisè animo experiendi malitiam improbi tuatoris: &; ut scelere, quod moliebatur, opere consummato commodius ac tutius furti aut servi corrupti actione conveniretur, Meinerus ad Reg. Nemo cit. n. 7. & Peckius hic n. 13. in fine.*

REGULA XXVIII.

Quæ à Jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda.

SUMMARIUM.

1. *A Jure exorbitant, quæ ei contraria sunt.*
 2. *Proposita etque consona Civili Regula sensus & exempla.*
 3. *Ratio & declaratio ejusdem.*
 4. *In necessariò connexis.*
 5. *Et Piiis causis non procedenti.*
1. **E**Xorbitare, sive ab orbita viâque Juris communis desistere, præse ea, quæ Juris communis Regulis sic adversantur; ut difficillimè rarissimèque soleant concedi: largè verò censentur quæcunque statuta, consuetudines, privilegia & dispensationes, contrariæ Juri communi. Unde
2. Percelebris istius Regulæ sensus est, *Legales aliaque dispositiones communi Juri derogantes in consequentiam, sive ad personas & casus non expressos, non sunt parrigenda: quo sensu Quod con-*

tra Juris rationem receptum est, non præducendum ad consequentiam, asseritur, Regula 141. in Pandectis; sic enim permissio nuptiarum inter personas sanguine & affinitate conjunctas, Anglis ad fidem recens conversis à sede Apostolica facta, cas. Lex quadam 20. V. Quod scripsi 35. q. 3. ad aliam gentem, ad Christianam Religionem nuper conversam, Glossa in can. cit. & laicis Ecclesiarum & beneficiorum Ecclesiasticorum fundatoribus ad ea præsentandi facultas ad electionem, collationem liberam & juris patronatus causarum cognitionem nequaquam extendenda est, c. Sacrosancta 51. c. Messana 56. de Elect. & c. Quanto 3. de Judicis. Sic vigore dispensationis, ad dignitatem vel beneficium generatim sine curæ mentione illegitimè nato indulgètur, curatum, c. In illa 6. de Prob. & dignit. in 6. vel plura quam unum nequit obtineri, Glossa in c. 1. §. fin. de Filiis Presbyt. in 6. Simili modo adulterum cum filia, quam in potestate habet, deprehensum occidendi facultate (vel potius impunitate) patri facta, l. Patri 20. ff. ad L. Jul. de Adult. nemo alius ex patribus, nec filius familias pater uti permittitur, l. cit. quòd hæc & similes concessiones aliæ à Juris Regulis sint exorbitantes; atque idcirco ob similitudinem, paritatem, imò & identitatem rationis in consequentiam, & ad personas vel causas non expressas non sint trahendæ, secundum Regg. cit. quarum

Ratio solennis est; quia odia restringi & favores convenit ampliari, *Regula est 15. in 6. ea autem, quæ à communis Juris Regulis exorbitant, esse odiosa, concors sententia DD. & ratio solida est; quia Jus commune, cum propter utilitatem publicam conditum & ab omnibus receptum sit, favorabile; ac proinde, quæ ei contraria sunt, odiosa, & in consequentiam, sive ad personas & casus non expressos tra-*